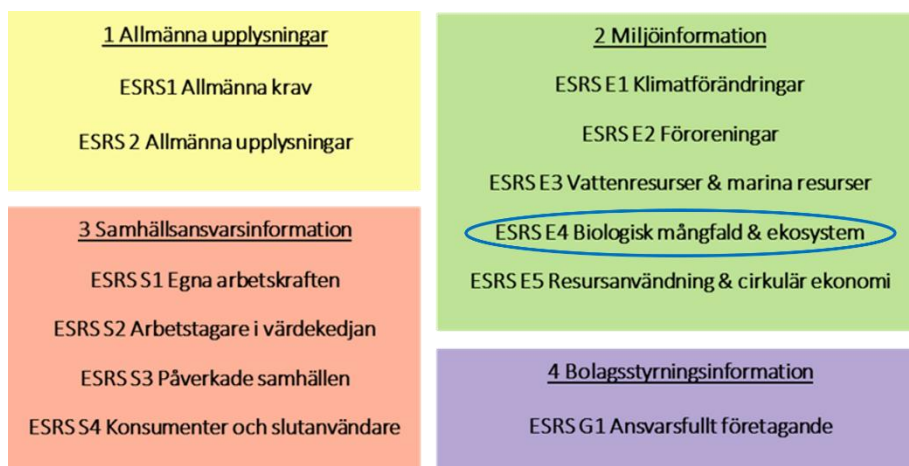

Biologisk mångfald och ekosystem

Denna text är en del av den serie kortare artiklar som HållbarTillväxt AB skapat för att förklara, förenkla och gå igenom de olika stegen som just nu är högst aktuella inom hållbarhetsområdet; **CSRD** och **ESRS**. ESRS utgörs av sammanlagt 12 separata dokument varav 2 avser allmän och övergripande information (ESRS 1 och 2). De resterande 10, så kallade tematiska standarder, behandlar olika hållbarhetsfrågor uppdelade i **miljö**, **samhällsansvar** och **bolagsstyrning** – på engelska Environment, Social and Governance, förkortas **ESG**. Uppfyllnad av de nya kraven i CSRD och rapportering enligt ESRS bygger på involvering av alla funktioner i en verksamhet, även styrelse och ledning. Styrelsen är ytterst ansvarig för hållbarhetsrapporteringen precis som för den finansiella rapporteringen. Likt den finansiella rapporten skall nu även hållbarhetsrapporten granskas av en extern revisor.

Biologisk mångfald, som hänvisar till variationen av liv inom alla dess former och nivåer, från gener till arter och ekosystem, spelar en avgörande roll i att upprätthålla jordens livsuppehållande system. I den tematiska standarden ESRS E4 förväntas bolag redogöra för sin påverkan på biologisk mångfald och ekosystem genom den egna verksamheten såväl som aktiviteter uppströms och nedströms längs värdekedjan. Detta arbete innefattar att redovisa på sina väsentliga, positiva eller negativa, faktiska eller potentiella konsekvenser, risker och möjligheter för- och i vilken utsträckning bolaget bidrar till förlust och försämring av den biologiska mångfalden och ekosystem. Bolag ska även redovisa vilken styrning, åtgärder och mål som man har eller planerar att införa för att förhindra, motverka och åtgärda dess påverkan på biologisk mångfald och ekosystem. I förlängningen ska även bolaget klargöra hur det genom dess inverkan på biologisk mångfald och ekosystem påverkar människor och samhällen samt hur det kan ha finansiell påverkan på bolaget, direkt eller indirekt. Rapporteringen ska inkludera kvantitativa och kvalitativa uppgifter om företagets åtgärder för att skydda och främja biologisk mångfald, inklusive bevarande av hotade arter, restaurering av förstörda ekosystem och hållbar förvaltning av naturresurser. De centrala aspekterna av rapportering enligt ESRS E4 kommer att presenteras i denna artikel.

Nyckelbegrepp

- **Biologisk mångfald:** Variationsrikedomen bland levande organismer av alla ursprung, inklusive landbaserade, marina och andra akvatiska ekosystem och de ekologiska komplex i vilka de ingår. Variationen kan vara av genetiskt, fenotypiskt, fylogenetiskt eller funktionellt slag, och här ingår även förändringar i förekomst och utbredning över tid och rum inom och mellan arter, biologiska samhällen och ekosystem.
- **Ekosystem:** Ett dynamiskt komplex av växter, djur och mikroorganismer och deras icke-levande miljö som interagerar som en funktionell enhet.
- **Ekosystemtjänster:** De fördelar som människor erhåller från ekosystem och som bidrar till människans välfärd och livskvalitet, inklusive försörjande tjänster (som mat, vatten och energi), reglerande tjänster (som luftrening, klimatreglering och pollinering), kulturella tjänster (som upplevelser, kunskap och inspiration) och stödjande tjänster (som näringscykel, naturliga kretslopp och jordbildning).

- **Ekologisk tröskel:** Den punkt då en relativt liten ändring av de yttre förhållandena orsakar en snabb förändring i ett ekosystem. När en ekologisk tröskel har passerats kan kanske inte ekosystemet längre återgå till sitt tillstånd genom sin egen inneboende resiliens.

Rapportering enligt ESRS E4

Stora bolag, bolag med fler än 750 anställda, kommer att rapportera enligt ESRS E4 då området bedöms väsentligt. Bolag med färre än 750 anställda har dock möjligheten att avvakta med denna rapportering under de två första åren av utarbetandet av hållbarhetsförklaringen. Vad gäller bedömningar och beräkningar av förväntade finansiella effekter så har även stora bolag infasningsmöjligheter på 1 år för dessa upplysningskrav. I påverkansanalysen och den dubbla väsentlighetsanalysen som görs enligt ESRS E4 skall bolag beakta hur de bidrar till direkta påverkansfaktorer som leder till förlust av biologisk mångfald. Detta kan exempelvis vara genom klimatförändringar, förändrad mark- och havsanvändning, direkt exploatering, spridning av invasiva främmande arter, föroreningar eller andra direkta påverkansfaktorer. De ska även undersöka konsekvenserna som verksamheten och värdekedjan skapar för arters och ekosystems tillstånd och populationsstorlek. Bolag ska redovisa sina styrande dokument som rör biologisk mångfald och ekosystem. Dessa ska täcka aspekter som råvaruhantering, certifieringar, anpassning till de globala hållbarhetsmålen 2, 6, 14 och 15, hantering av sociala konsekvenser relaterade till biologisk mångfald samt policyers bidrag till att undvika, minska, återställa och mildra negativa konsekvenser för biologisk mångfald och ekosystem. Exempelvis kan man redovisa om policyer som begränsar inköp från leverantörer som inte kan visa att de bidrar till väsentlig omvandling av viktiga områden för biologisk mångfald eller att råvaror som används i verksamheten kommer från ekosystem som förvaltas för att upprätthålla eller förbättra villkoren för den biologiska mångfalden.

En central del av rapporteringen består också utav att redogöra för bolagets konsekvenser för och beroenden av ekosystemtjänster. Detta handlar om hur bolagets aktiviteter skadar eller påverkar ekosystem och deras förmåga att leverera tjänster samt hur verksamheten är beroende av de tjänster som ekosystemen tillhandahåller för att kunna fungera. Många industrier är exempelvis beroende av tillgång till rent vatten eller råvaror och kan själva påverka dessa ekosystemtjänster genom utsläpp av föroreningar eller ohållbart uttag av naturresurser. Vidare ska bolag rapportera på de åtgärder och resurser som riktas åt hanteringen av dess påverkan på biologisk mångfald och ekosystem samt vilka mått och mål man använder för att utvärdera arbetet. Till exempel kan man redovisa kapital- och driftsutgifter som krävs för att genomföra vidtagna eller planerade åtgärdsplaner och vilken typ av mål man infört enligt begränsningshierarkin för att förbättra förhållandena för biologisk mångfald och ekosystem. Målen kan handla om att tillbakagången för pollinatörer ska vändas, användningen av kemiska bekämpningsmedel ska minskas, mer ekologiskt jordbruk ska bedrivas, träd ska planteras eller att återställa vattendrag. Bolag ska även upprätta en förteckning över de platser där företaget kommer i kontakt med områden med känslig biologisk mångfald. För mer information kan man besöka [IPBES plattform för biologisk mångfald](#), IPBES är biologiska mångfaldens motsvarighet till FN:s klimatpanel, IPCC.

Tips för företag inför rapporteringen av ESRS E4

1. **Utför en omfattande biologisk mångfaldsbedömning:** Börja med att genomföra en grundlig bedömning av var och hur företagets verksamhet påverkar biologisk mångfald och ekosystem i olika delar av värdekedjan. Detta inkluderar att kartlägga direkt och indirekt påverkan samt identifiera kritiska områden och arter. Identifiera också hur ett bolags aktiviteter längs värdekedjan kan bidra positivt till biologisk mångfald och vilken aktör som skulle tjäna på det.
2. **Utveckla tydliga mål och åtgärdsplaner:** Sätt specifika, tidsbundna mål för att minska negativ påverkan på biologisk mångfald och förbättra ekosystemtjänster. Utveckla och implementera åtgärdsplaner som stödjer dessa mål och säkerställ att de är integrerade i företagets övergripande affärsstrategi.
3. **Bygg kapacitet och medvetenhet:** Utbilda och engagera företagets anställda och intressenter om vikten av biologisk mångfald och ekosystem. Skapa interna arbetsgrupper eller kommittéer för att övervaka framstegen och säkerställa att biologisk mångfald integreras i företagets beslut och processer.

